

ثبت سیستم اتو ماسیون»

دفتر حقوقی

تولید، پشتیبانی‌ها، مانع‌زدایی‌ها

۵۴/۱۰۲/۵۲۵/۱۲۴۷

(بخشنامه به کلیه ادارات کل ستادی و گمرکات اجرایی)

با ملا راعی

به پیوست تصویر نظریه شماره ۶۰۴۷۷ ۱۴۰۰/۴/۲۰ معاونت محترم حقوقی و امور مجلس وزارت اقتصادی و دارایی درخصوص تشخیص نوع کالا از حیث منوعیت قانونی یا دولتی ارسال و با عنایت به نظریه فوق اشعار می‌گردد:

بالحظ بند (ف) ماده یک و بند (ب) ماده ۱۲۲ قانون امور گمرکی و همچنین بند (ث) ماده یک قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز که همگی بر لزوم منوعیت قانونی تأکید دارند، از سیاق عبارات مواد یاد شده، حصر در مصادیق آن ایفاد می‌شود و در سایر موارد نیز می‌بایست در پرتو این تعاریف قانونی تفسیر مضيق به نفع صاحب کالا شود و تا زمانی که قانونگذار به طور صریح یا ضمنی آن را نسخ نکرده اعتبار آن باقی است. از طرف دیگر با توجه به اصل سی و ششم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و ماده (۲) قانون مجازات اسلامی، جرم انگاری و تشخیص جرایم در انحصار قانونگذار است، از اینرو نمی‌توان مواردی را که به موجب صلاحیت اختیاری هیأت وزیران به تصویب می‌رسد، در شمول کالای منوع قانونی دانست و مشمول مجازات کیفری قلمداد نمود.

بنابراین تفسیر موسّع از مصادیق کالای منوع قانونی و تسری آن به کالاهایی که به صورت موقت و مقطوعی برای رعایت مصلحت های دوره‌ای توسط مقامات اداری و یا هیأت وزیران منوع اعلام می‌شود، خلاف اصول و قواعد حقوقی و منطقی مواد قانونی یاد شده می‌باشد و اینگونه کالاهای منوع قانونی نبوده و مشمول مقررات کیفری قاچاق کالا قرار نمی‌گیرند. لذا با عنایت به عدم وصف کیفری کالاهای منوع دولتی، موارد مندرج در صدر ماده ۱۰۵ قانون امور گمرکی و ماده ۳۵ قانون مذکور مشمول مقررات کالای منوع قانونی نبوده، بنابراین دستور فرمائید در انجام تشریفات گمرکی و یا تشخیص مرجع صالح رسیدگی جهت انعکاس گزارش‌های وقوع قاچاق، نظریه مذکور مدد نظر قرار گیرد.

وحید خدروی‌سی

مدیر کل دفتر حقوقی

رونوشت:

- جناب آقای دهقان مدیر کل محترم حوزه ریاست کل و روابط عمومی جهت درج در سایت گمرک و اطلاع رسانی.
- معاونت محترم تدقیق قوانین و مقررات معاونت حقوقی ریاست جمهوری جهت هرگونه بهره برداری لازم.

معاون امور حقوقی و مجلس

جمهوری اسلامی ایران
وزارت امور اقتصادی و دارالملی

تاریخ: ۱۴۰۰/۴/۷ شماره: ۵۶۷۷

نامه: ۱۴۰۰/۴/۲۰ نیز: .....
برست: ..... ندازد: .....

بسم تعالیٰ

جناب آقای میر اشرفی

معاون محترم وزیر و رئیس کل گمرک جمهوری اسلامی ایران

(مالی) و (حقوق) :

بازگشت به نامه شماره ۱۴۰۰/۴/۷ ۱۴۰۰/۴/۳۱ مورخ ۹۱/۵۲۴۷۴ مورخ ۱۴۰۰/۴/۷ این معاونت درباره « تشخیص نوع کالا از حیث منوعیت قانونی یا دولتی » به استحضار می‌رساند:

.. (الف) تعاریف ارائه شده از مفهوم اصطلاح گمرکی « کالای منوع » در بند (۳) ماده (۲) قانون مقررات صادرات و واردات مصوب ۱۳۷۲/۷/۴ با اصلاحات و الحاقات بعدی، بند «ف» ماده (۱) قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۹۰/۸/۲۲ و بند «ث» ماده (۱) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب ۱۳۹۲/۱۰/۳ با اصلاحات و الحاقات بعدی (به عنوان آخرین اراده قانونگذار) از اصطلاح « کالای منوع » روش و صریح می‌باشد؛ که همگی بر لزوم منوعیت قانونی تأکید دارند و از سیاق عبارات مواد یاد شده، حصر در مصادیق آن ایفاده می‌شود. بنابراین، سایر موارد نیز باید در پرتو این تعاریف قانونی، تفسیر مضيق به نفع صاحب کالا شود و تا زمانی که قانونگذار به طور صریح یا ضمنی آن را نسخ نکرده اعتبار آن باقی است.

از سوی دیگر، بند «ب» ماده (۱۲۲) قانون امور گمرکی در مقام بیان موارد منوعیت در ورود قطعی کالا می‌باشد. از این‌رو، اختیار اعطایی به دولت برای منع کردن کالاهای جوازی مبنی بر برا بر دانستن آن با موارد منوعیت قانونی ارائه نمی‌دهند. به ویژه آن‌که، به موجب بند «الف» ماده (۱) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز «قاچاق کالا و ارز» هر فعل یا ترک فعلی است که موجب نقض تشریفات قانونی مربوط به ورود و خروج کالا و ارز گردد و بر اساس این قانون یا سایر قوانین، قاچاق محسوب شود...» تکرار واژه قانون در تعريف ارائه شده، شبیه و تردیدی در این خصوص بر جای نمی‌گذارد. برهمین پایه، از اختیار اعطای شده به وزارت صنعت، معدن و تجارت نیز در ماده (۱۶) قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی مصوب ۱۳۹۸/۲/۱۵ که در بیان حمایت از کالای ایرانی می‌باشد؛ نمی‌توان استنباط کرد که موارد منوع اعلام شده توسط قانون، از دیدگاه حقوق کیفری دارای حکم برا بر با مواردی است که وزارت صنعت، معدن و تجارت منوع اعلام می‌کند. به ویژه آن‌که، منوعیت مقرر در ماده یاد شده به پایان مدت قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران محدود بوده و مطلق نیز نمی‌باشد؛ بدین صورت که می‌توان از موانع تعرفه‌ای و فنی نیز برای واردات کالا استفاده نمود.

آدرس: تهران، خیابان صوراسرافیل، ساختمان مرکزی وزارت امور اقتصادی و دارالملی

کپی: ۱۱۱۴۹۴۳۶۶۱

تلفن: ۳۹۹۰۲۵۰۰

www.mefa.ir

معاون امور حقوقی و مجلس

جمهوری اسلامی ایران
وزارت امور اقتصادی و دارالبي

.....تعداد: .....تاریخ: .....

ب) با توجه به اصل سی و ششم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و ماده (۲) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲/۲/۱ با اصلاحات و الحالات بعدی جرم انگاری و تشخیص جرایم در انحصار قانونگذار است و نمی‌توان آن را به قوه مجریه واگذار نمود. وانگهی مواردی که با تصویب هیأت وزیران می‌رسد در رسته مقررات جای می‌گیرد که مادون قوانین مصوب مجلس شورای اسلامی می‌باشند. از این رو نیز، نمی‌توان مواردی را که به موجب صلاحیت اختیاری هیأت وزیران به تصویب می‌رسد، در شمول کالای ممنوع قانونی دانست و مشتمل [محاذات کفی، قلمداد نمود].

ج) با توجه به این که، برابر صلاحیت انحصاری مجلس شورای اسلامی برابر اصول ۷۱، ۷۲، ۵۷ قانون اساسی کالای ممنوع قانونی توسط قانون گذار تعریف و مصادیق کالای ممنوع به ویژه در تبصره (۴) ماده (۲۲) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مشخص و معین شده است؛ بنابراین، تفسیر موسّع از مصادیق کالای ممنوع قانونی و تسری آن به کالاهایی که به صورت موقت و مقطعي برای رعایت مصلحت های دوره ای توسط مقامات اداری و یا هیأت وزیران ممنوع اعلام می‌شود، خلاف اصول و قواعد حقوقی و منطوق مواد قانونی یادشده می‌باشد؛ و این گونه کالاهای در دسته کالاهای ممنوع قانونی نبوده و مشمول مقررات کیفری قاچاق کالا فرار نمی‌کشند. هم‌چنان که، نظریه شماره ۷/۹۳/۶۹۶ مورخ ۱۳۹۳/۳/۲۶ اداره کل حقوقی قوه قضائیه نیز، مؤید این برداشت و تفسیر محدود به نفع صاحب کالا می‌باشد.

هادی قوامی
معاون امور حقوقی و مجلس
قرارداد

د و نوشت:

- حناب آقای قنبری معاون محترم مدیر کار دفتر حقوقی، جهت بیوست در برآورده نظریات حقوقی.

- دفتر معاونت امور حقوقی و محلی، رای اگاهی.